

Агата Кристи

Загадката на Листърдейл

Госпожа Сейнт Винсент правеше сметки. Тя въздъхна един-два пъти и прокара ръка по челото си. Никога не беше обичала смятането. За нещастие сега нейният живот изглежда се състоеше изцяло от точно определен сбор на числа, от едно непрестанно пресмятане на разходите за необходими малки неща, възлизаци на сума, която всеки път я изненадаваше и тревожеше.

Наистина не би могло да е чак толкова! Тя се върна към числата. Беше направила незначителна грешка в пенитата, но иначе сметката беше вярна.

Госпожа Сейнт Винсент отново въздъхна. Главоболието ѝ беше станало наистина много силно. Тя вдигна глава, когато вратата се отвори и дъщеря ѝ Барбара влезе в стаята. Барбара Сейнт Винсент беше много красиво момиче. Имаше изящните черти на майка си и държеше главата си по същия, излъчващ гордост начин, но очите ѝ не бяха сини, а тъмни и устните ѝ бяха различни, червени и сякаш нацупени, но не им липсваше привлекателност.

– О, мамо! – извика тя. – Още правиш фокуси с тези ужасни стари сметки? Хвърли ги всички в огъня.

– Трябва да знаем къде сме – каза несигурно госпожа Сейнт Винсент.

Момичето сви рамене и сухо каза:

– Ние винаги сме на едно дередже. Ужасно зле. Без пукната пара, както обикновено.

Госпожа Сейнт Винсент въздъхна.

– Иска ми се... – започна тя, но замълча.

– Трябва да си намеря нещо да върша – заяви Барбара твърдо. – И то бързо. В края на краищата изкарах онзи курс по стенография и машинопис. Както виждам, същото са направили около един милион други момичета! „Какъв опит имате?“ "Никакъв, но..." „О, благодаря, довиждане. Ще ви се обадим.“ Но изобщо не се обаждат! Трябва да си намеря някаква друга работа, каквато и да е работа.

– Още не, скъпа – помоли я майка ѝ. – Изчакай още малко.

Барбара отиде до прозореца и се загледа навън с невиждащи очи, без да обръща внимание на мрачната редица от къщи насреща.

– Понякога съжалявам, че братовчедка ми Ейми ме взе със себе си в Египет миналата зима – каза бавно тя. – О! Знам, че ми беше хубаво, това бе почти единственото удоволствие, което някога съм имала и може би ще имам в живота си. Аз наистина се забавлявах. Забавлявах се много. Но се получи твърде лошо. Искам да кажа – връщането ми към това

тук. – С широк жест тя посочи стаята.

Госпожа Сейнт Винсент проследи с поглед ръката ѝ и трепна. Стаята беше типична за евтино обзаведено жилище. Прашна азиатска момина сълза, мебели с крещящи орнаменти, избелели на места ярки тапети. Личеше, че индивидуалността на наемателите се е борила с тази на хазайката: един-два предмета от хубав китайски порцелан, много напукани и възстановявани, така че тяхната търговска стойност беше нулева, бродирана покривка, поставена върху облегалката на канапето, акварел с изображение на младо момиче в стил от преди двадесет години, което все още приличаше достатъчно на госпожица Сейнт Винсент, за да не може да стане грешка.

– Нямаше да има значение – продължи Барбара – ако никога не бяхме познавали нищо друго. Но като си помисля за Анстейс...

Тя млъкна, защото не беше сигурна в себе си, когато трябваше да говори за този силно обичан дом, принадлежал на семейство Сейнт Винсент в продължение на векове и който сега беше собственост на непознати.

– Само ако татко... не беше спекулирал... и взел заем...

– Скъпа, баща ти никога не е бил бизнесмен в който и да е смисъл на това понятие – каза госпожа Сейнт Винсент.

Тя изрече това по начин, даващ галантно да се разбере, че темата е приключена. Барбара се доближи до нея, целуна я механично и промълви:

– Бедната ми стара майчица. Няма да кажа нищо повече.

Госпожа Сейнт Винсент отново взе писалката и се наведе над бюрото си. Барбара се върна до прозореца. Внезапно момичето каза:

– Мамо, тази сутрин ми се обади... обади ми се Джим Мастертън. Иска да дойде да ме види.

Госпожа Сейнт Винсент остави писалката си и я погледна остро.

– Тук? – възкликна тя.

– Ами не бихме могли да го поканим на вечеря в „Риц“ – рече саркастично Барбара.

Майка ѝ изглеждаше нещастна. Тя отново огледа стаята с отращение.

– Права си – продължи Барбара. – Това място е ужасно. Аристократична бедност. Белосана вила в провинцията, износени басми с хубави десени, вази с рози, сервиз за чай „Дерби“, който миеш сама – звучи добре. Така е по книгите. А в живота, когато синът ти започва от най-ниското стъпало на чиновническата служба, това е Лондон. Чорлави

хазайки, мръсни деца по стълбите, съквартиранти, които винаги приличат на метиси, за закуска риба треска, която не е съвсем... съвсем...

– Ако само... – започна госпожа Сейнт Винсент. – Но аз наистина започвам да се страхувам, че не можем да си позволим дори тази стая дълго.

– Това означава стая, която е едновременно и спалня, и дневна за нас двете и таванска стаичка за Рупърт. Ужас! И когато Джим се отбие, аз ще го приема в онази ужасна стая долу със свадливи стари клюкарки, които седят покрай стените, плетат, гледат ни и кашлят с тази тяхна ужасна давеца кашлица.

За малко настъпи тишина.

– Барбара – каза госпожа Сейнт Винсент накрая, – можеш ли, искам да кажа, би ли могла...

Тя замълча и леко се изчерви.

– Не е нужно да си деликатна, мамо – успокои я Барбара. – Днес никой не е. Предполагам, че имаш предвид да се омъжа за Джим? Бих направила с охота, ако ми поиска ръката. Но ужасно се страхувам, че няма да го направи.

– О, Барбара, скъпа!

– Е, беше различно, когато ме виждаше с братовчедка ми Ейми, сред (както се казва в романчетата) отбрано общество. Той наистина ме хареса. Сега ще дойде и ще ме види тук. А той, знаеш ли, е смешно същество, капризен и старомоден. За това аз... аз го харесвам доста. Напомня ми за Анстейс и за селото. Всичко изостанало със сто години от времето си, но толкова... толкова... О! Не знам... толкова благоуханно. Като лавандула!

Тя се засмя почти засрамена от своята пламенност. Госпожа Сейнт Винсент настойчиво и просто заговори:

– Бих искала да се омъжиш за Джим Мастертън. Той е... един от нас. Освен това е много заможен, но за мен това няма толкова голямо значение.

– За мен има – каза Барбара. – Омръзна ми да нямам пари.

– Но, Барбара, не е...

– Само за това? Не. За мен наистина има. Аз... О, мамо! Не виждаш ли, че за мен има?

Госпожа Сейнт Винсент изглеждаше истински нещастна.

– Искам той да те види в подобаваща обстановка, скъпа – каза замислено тя.

– Е добре – рече Барбара. – Защо да се тревожим? Бихме могли да

опитаме да гледаме ведро на нещата. Съжалявам, че бях в такова лошо настроение. Горе главата, скъпа.

Тя се надвеси над майка си, целуна я леко по челото и излезе. Госпожа Сейнт Винсент се отказа от опитите си да се справи с финансите и седна на неудобното канапе. Мислите ѝ се въртяха в кръг като катерички в клетка.

„Кой каквото ще да казва, но обстановката наистина може да отблъсне мъжа. Не и след това, не ако те са сгодени. Тогава той ще знае какво сладко, мило момиче е тя. За младите хора е толкова лесно да свикнат с атмосферата на обкръжението си. Ето сега Рупърт, той е съвсем различен от това, което беше преди. Не че искам децата ми да бъдат надменни. Съвсем не. Но ще ми е много неприятно, ако Рупърт се сгоди за онова ужасно момиче от магазина за цигари. Предполагам, че тя може би наистина е много хубава, но не е като нас. Всичко е толкова трудно. Бедните малки дечица. Ако можех да направя нещо... Но откъде да дойдат парите? Продадохме всичко, за да помогнем на Рупърт да започне. Ние наистина не можем да си позволим дори това тук.“

За да се разсее, госпожа Сейнт Винсент взе „Морнинг пост“ и хвърли поглед на обявите на първа страница. Повечето от тях знаеше наизуст. Хора, които търсеха капитали, хора, които имаха капитали и силно желяеха да се отърват от тях само срещу полица, хора, които искаха да купят зъби (тя винаги се чудеше защо), хора, които искаха да продадат кожи и рокли, и имаха оптимистични представи за цената.

Изведнъж нещо прикова вниманието ѝ. Тя отново и отново препрочете напечатания текст.

„Само за възпитани хора. Малка къща в Уестминстър, идеално обзаведена, се предлага на хора, които наистина ще се грижат за нея. Наем – съвсем нисък. Без посредници“.

Съвсем обикновена обява. Беше чела много такива или почти такива. Нисък наем, ето къде се криеше клопката.

И все пак тъй като беше неспокойна и нетърпелива да се отърве от мислите си, тя веднага си сложи шапката и взе удобен автобус до дадения в обявата адрес.

Оказа се, че е на посредническа фирма за покупко-продажба и наемане на къщи. Не беше нова, оживена фирма. Сградата беше доста разнебитена и старомодна. Тя много стеснително показа обявата, която беше откъснала и попита за подробности.

Възрастният господин с побеляла коса, който я обслужваше, поглади замислено брадичката си.

– Чудесно. Да, чудесно, госпожо. Онази къща, къщата, спомената в обявата, е на Чевийот Плейс 7. Бихте ли искали разрешително за разглеждане?

– Бих желала първо да знам какъв е наема – каза госпожа Сейнт Винсент.

– А, наема! Точната сума не е определена, но мога да ви уверя, че е съвсем ниска.

– Представите за съвсем ниска сума могат да са различни – отбеляза госпожа Сейнт Винсент.

Възрастният господин си позволи съвсем леко да се усмихне.

– Да, това е стар трик, стар трик. Но можете да ми вярвате, че случаят не е такъв. Може би две или три гвинеи¹ на седмица, не повече.

Госпожа Сейнт Винсент реши да вземе разрешителното. Разбира се, не защото имаше някаква реална възможност да си позволи къщата. Но в края на краищата можеше поне да я види. За да се предлага за такава сума, трябва да има някакъв сериозен недостатък.

Но когато погледна отвън сградата на Чевийот Плейс 7, сърцето ѝ се разтупа леко. Къщата беше едно бижу. В стил Кралица Ана и в идеално състояние. Вратата отвори иконом. Той имаше побеляла коса и малки бакенбарди, и излъчваше мечтателното спокойствие на архиепископ. „Добросърдечен архиепископ“ – помисли си госпожа Сейнт Винсент.

Той благосклонно прие разрешителното.

– Разбира се, госпожо. Ще ви разведа. Къщата е готова за живеене.

Тръгна пред нея и започна да отваря вратите и да ѝ показва стаите:

– Гостната, белия кабинет, натам е тоалетната, госпожо.

Беше перфектна, една мечта. Цялата мебелировка беше стилна, всеки предмет имаше белези на износване, но беше полиран с грижа и любов. Постланите килими бяха в красиви, убити, поизбелели цветове. Във всяка стая имаше ваза със свежи цветя. Задната страна на къщата гледаше към Грийн Парк. Цялото място излъчваше старовремски чар.

В очите на госпожа Сейнт Винсент се появиха сълзи и тя трудно успя да се пребори с тях. Така изглеждаше Анстейс, Анстейс...

Тя се зачуди дали икономът бе забелязал вълнението ѝ. Ако да, той беше прекалено добре обучен, за да го покаже. Тя харесваше тези стари прислужници, с тях човек се чувстваше в безопасност, спокоен. Те ти

---

1. Една гвинея се равнява на 21 шилинга. – Б.пр.

бяха като приятели.

– Красива къща – отбеляза тихо тя. – Много красива. Радвам се, че я разгледах.

– Само за вас ли е госпожо?

– За мен, за сина ми и дъщеря ми. Но се боя... – Тя спря да говори.

Искаше я толкова силно, толкова силно.

Инстинктивно почувства, че икономът разбра. Без да я погледне, с безпристрастен и безучастен тон той каза:

– Случайно знам, госпожо, че собственикът търси преди всичко подходящи наематели. Наемът не е важен за него. Исква къщата да бъде наета от някой, който наистина да се грижи за нея и да я оцени правилно.

– Аз бих я оценила – тихо каза госпожа Сейнт Винсент и се обърна, за да си тръгне. – Благодаря ви, че ме разведохте – рече учтиво тя.

– Няма защо, госпожо.

Той остана много възпитано и почитателно на вратата, докато тя се отдалечи по улицата. Тя си помисли: „Той знае. Жал му е за мен. Той също е от старата генерация. Би искал аз да я наема, а не някой работник или производител на копчета! Ние изчезваме, нашия сой, но се държим заедно.“

Накрая реши да не се връща при агентите. Какъв смисъл имаше? Можеше да си позволи наема, но там имаше прислуга, за която също трябваше да се помисли. Задължително е да има прислуга в такава къща.

На следващата сутрин до чинията ѝ лежеше писмо. Беше от агенцията. Предлагаха ѝ да наеме за шест месеца Чевиот Плейс 7 за две гвинеи на седмица и продължаваха: „Предполагам, отчитате факта, че прислугата остава на разноски на хазяина. Това е наистина уникално предложение.“

Да, беше. Тя толкова се изненада, че прочете писмото на глас. Последва поток от въпроси и тя разказа за вчерашното си посещение.

– Колко си потайна, мамче! – извика Барбара. – Наистина ли е толкова прекрасно?

Рупърт прочисти гърлото си и започна кръстосан разпит като в съда.

– Има нещо зад всичко това. Ако питате мен, е подозрително. Определено подозрително.

– Толкова, колкото яйцето в чинията ми – сбърчи нос Барбара. – Уф! Защо трябва да има нещо? Точно в твой стил е, Рупърт, винаги да

правиш загадки от нищо. Това е от онези ужасни детективски истории, които постоянно четеш.

– Наемът е смешен – каза Рупърт. – В града – добави важно той – човек гледа мъдро на всякакви странни неща. Казвам ви, че около тази работа има нещо много подозрително.

– Глупости! – възкликна Барбара. – Къщата принадлежи на човек с много пари, тя му е мила и той иска в нея да живеят свестни хора, докаато отсъства. Нещо от този род. Парите вероятно нямат значение за него.

– Какъв каза, че е адресът? – попита майка си Рупърт.

– Чевиот Плейс 7.

– О! – Той бутна стола си назад. – Казвам ви, това е вълнуващо. Това е къщата, от където изчезна лорд Листърдейл.

– Сигурен ли си? – попита колебливо госпожа Сейнт Винсент.

– Напълно. Той имал много други къщи из цял Лондон, но живеел именно в тази. Една вечер излязъл, казвайки, че отива в своя клуб и оттогава никой не го е виждал. Предполага се, че е избягал в Източна Африка или на друго подобно място, но никой не знае защо. Бъди сигурна, той е убит в онази къща. Казваш, че има много ламперия?

– Даа – промълви плахо госпожа Сейнт Винсент, – но...

Рупърт не й даде възможност да се доизкаже и продължи с огромен ентузиазъм:

– Ламперия! Ето на! Със сигурност някъде има тайна кухня. Тялото е напъхано в нея и досега си е там. Вероятно първо е било балсамирано.

– Рупърт, скъпи, не говори глупости – скастри го майка му.

– Не се прави на идиот – рече Барбара, – прекалено често водиш онази изрусена блондинка на кино.

Рупърт се изправи с достойнство, такова достойнство, каквото позволяваше неговата висока и несръчна фигура и ултимативно изрече:

– Вземи тази къща, мамче. Аз ще разкрия загадката. Ще видиш, че ще го направя.

Рупърт бързо излезе, боейки се да не закъснее за офиса.

Очите на двете жени се срещнаха.

– Бихме ли могли, мамо? – промълви развълнувано Барбара. – О, ако можем!

– Прислугата – каза патетично госпожа Сейнт Винсент, – както знаеш, ще трябва да се храни. Искам да кажа, разбира се, така трябва да бъде, но това е пречка. Човек може толкова лесно да мине без някои неща, когато е сам.

Тя погледна съчувствено Барбара и момичето кимна с глава.

– Трябва да го обмислим – каза майката.

Но в действителност беше решила. Беше видяла искрата в очите на момичето. Помисли си: „Джим Мастертън трябва да я види в подходяща обстановка. Това е възможност, чудесна възможност. Трябва да я използвам.“

Тя седна и писа на агентите, че приема предложението им.

– Куентин, откъде дойдоха тези лилии? Аз наистина не мога да купувам скъпи цветя.

– Бяха изпратени от Кингс Чевийот, госпожо. Това винаги е било обичай тук.

Икономът се оттегли. Госпожа Сейнт Винсент въздъхна с облекчение. Какво щеше да прави без Куентин? Той правеше всичко толкова лесно. Тя си помисли: „Прекалено е хубаво, за да продължи. Скоро ще се събудя, знам, че ще се събудя и ще разбере, че всичко е било сън. Толкова съм щастлива тук, вече два месеца, а отминаха като един миг.“

Животът наистина беше учудващо приятен. Куентин, икономът, се изяви като автократ на Чевийот Плейс 7. „Ако оставите всичко на мен, госпожо – беше казал той с уважение, – ще видите, че е свършено по най-добрия начин.“

Всяка седмица той ѝ представяше сметките за домашните разходи. Сумите бяха учудващо малки. Имаше само още двама прислужници – готвач и чистачка. Обноските им бяха приятни и изпълняваха добре задълженията си, но Куентин беше този, който ръководеше всичко. Понякога на масата имаше дивеч и домашни птици, което предизвикваше загриженост у госпожа Сейнт Винсент. Куентин я успокояваше. Изпратени от имението на лорд Листърдейл в провинцията, от Кингс Чевийот или от ловния участък в Йоркшир. „Това винаги е било обичай тук, госпожо.“

Госпожа Сейнт Винсент тайно се съмняваше дали отсъстващият лорд Листърдейл би се съгласил с тези думи. Склонна бе да подозира, че Куентин си е присвоил правомощията на своя господар. Беше ясно, че той ги е харесал и според него нищо не беше достатъчно добро за тях.

Поради любопитството, което изявиението на Рупърт предизвика у нея, госпожа Сейнт Винсент беше споменала колебливо лорд Листърдейл при следващия си разговор с представителя на агенцията. Възрастният господин с побеляла коса беше отговорил веднага.

– Да, лорд Листърдейл е в Източна Африка, той е там от осемнадесет месеца. Нашият клиент е доста ексцентричен човек – беше казал той, широко усмихнат. – Напусна Лондон по най-необичаен начин, както може би си спомняте. Нито дума на никого. Вестниците писаха за това. Беше направено разследване от Скотланд Ярд. За щастие бяха получени новини от самия лорд Листърдейл от Източна Африка. Той даде на своя братовчед, полковник Карфакс, пълномощия. Последният е този, който ръководи всички дела на лорд Листърдейл. Да, боя се, че е доста ексцентричен. Той винаги е обичал много да пътува сред дивата природа, много е вероятно да не се върне дълго време в Англия, въпреки че вече навлиза в години.

– Сигурно не е толкова възрастен – каза госпожа Сейнт Винсент, спомняйки си внезапно грубоватото брадясало лице, наподобяващо на моряк от времето на Елизабет, което беше мернала веднъж в едно илюстрирано списание.

– На средна възраст – обясни белокосият господин. – Петдесет и три според Дебрет.

Госпожа Сейнт Винсент беше предала този разговор на Рупърт с намерението да порицае младия господин.

Рупърт обаче не се бе обезкуражил.

– Изглежда ми по-подозрително от всякога – беше заявил той. – Кой е този полковник Карфакс? Вероятно ще наследи титлата, ако нещо се случи с Листърдейл. Писмото от Източна Африка вероятно е било измислено. След три години или колкото и да са този Карфакс ще изкаже предположение за смъртта му и ще получи титлата. Междувременно той има възможност да ръководи имуществото. Много подозрително, мисля аз.

Снизходително беше благоволил да одобри къщата. В свободното си време беше склонен да почуква по ламперията и да прави обстоятелни измервания за възможното място на тайната стая, но малко по малко интересът му към загадката на лорд Листърдейл отслабна. Освен това намаля ентусиазмът му към темата за дъщерята на продавача на цигари. Атмосферата оказва влияние.

Къщата донесе голямо удовлетворение на Барбара. Джим Мастертън се беше върнал у дома си и бе чест посетител тук. С госпожа Сейнт Винсент се разбираха прекрасно и един ден той каза на Барбара нещо, което я стресна.

– Знаеш ли, тази къща е чудесно жилище за майка ти.

– За мама?

– Да. Направена е като за нея! Майка ти по особен начин принадлежи към нея. Знаеш ли, има нещо странно в тази къща, нещо призрачно.

– Не ставай като Рупърт – помоли го Барбара. – Той е убеден, че злонамереният полковник Карфакс е убил лорд Листърдейл и е скрил тялото му под пода.

Мастертън се засмя.

– Възхищавам се на детективската страст на Рупърт. Не, нямах предвид нищо такова. Но има нещо във въздуха, някаква атмосфера, която човек не може съвсем да разбере.

Бяха живели вече три месеца в Чевиот плейс, когато Барбара дойде при майка си с грейнало лице:

– Джим и аз – ние сме сгодени. Да, снощи. О, мамо! Всичко изглежда като приказка, която се е превърнала в реалност.

– О, скъпа! Толкова се радвам, толкова се радвам!

Майка и дъщеря се прегърнаха силно.

– Знаеш ли, Джим те обича почти колкото обича мен – каза Барбара с дяволита усмивка.

Госпожа Сейнт Винсент доста се изчерви.

Момичето настоя:

– Наистина. Ти си мислеше, че тази къща ще бъде един красив дом за мен, а всъщност това е твой дом. Рупърт и аз не сме съвсем на място тук.

– Не говори глупости, скъпа.

– Не са глупости. Прилича на омагьосан замък, ти си като омагьосана принцеса, а Куентин като... като... О!... като добър магьосник.

Госпожа Сейнт Винсент се засмя, съгласявайки се с последното твърдение.

Рупърт прие много спокойно новината за сгодяването на сестра си.

– Чувствах, че има нещо такова – отбеляза мъдро той.

Двамата с майка му вечеряха сами. Барбара беше излязла с Джим.

Куентин постави портвайна пред него и безшумно се оттегли. Кимайки към затворената врата, Рупърт отбеляза:

– Той е странна птица. Знаеш ли, в него има нещо особено, нещо...

– Подозрително, нали? – прекъсна го госпожа Сейнт Винсент с лека усмивка.

– Мамо, как разбра какво искам да кажа? – съвсем сериозно попита Рупърт.

– Това е твой израз, скъпи. Ти намираш всичко за подозрително. Предполагам, смяташ, че Куентин е убил лорд Листърдейл и е скрил

тялото под пода.

– Зад ламперията – поправи я Рупърт. – Ти винаги малко объркваш нещата, мамо. Не, осведомих се по този въпрос. По онова време Куентин е бил в Кингс Чевииот.

Ставайки от масата, госпожа Сейнт Винсент му се усмихна и се запъти към гостната. В някои отношения на Рупърт ще му трябва още много време, за да порасне.

И все пак за пръв път я обзе внезапно учудване относно мотивите на лорд Листърдейл да напусне така неочаквано Англия. Трябва да има някаква причина, която да обясни такова ненадейно решение. Когато Куентин влезе с поднос за кафе, тя все още мислеше по въпроса и заговори импулсивно:

– Били сте дълго време с лорд Листърдейл, нали Куентин?

– Да, госпожо, откакто станах на двадесет и една. Беше още преди да почине баща му. Започнах като трети лакей.

– Трябва да познаваш лорд Листърдейл много добре. Що за човек е той?

Икономът завъртя леко подноса, за да ѝ бъде по-удобно да си вземе захар и отговори с равен, безразличен тон:

– Лорд Листърдейл беше много голям егоист, госпожо, другите изобщо не го интересуваха.

Той взе подноса и го изнесе от стаята. Госпожа Сейнт Винсент седеше с чаша кафе в ръка и изразяващо недоумение лице. Освен изказаните възгледи, имаше и нещо друго в думите му, което ѝ се видя странно. В следващия миг тя разбра.

Куентин използва израза „беше“, а не „е“. Но в такъв случай той трябва да предполага... трябва да знае... Тя прехапа устни. Беше лоша като Рупърт! Но я обхвана съвсем определено безпокойство. По-късно си даде сметка, че първите ѝ подозрения са се появили в този миг.

Тъй като щастието и бъдещето на Барбара бяха осигурени, имаше време да се отдаде на собствените си мисли, а те, пряко волята ѝ, се въртяха около загадката на Листърдейл. Каква беше истината? Каквото и да е станало, Куентин знаеше нещо. Странни бяха думите му „много голям егоист, другите изобщо не го интересуваха.“ Какво се криеше зад тях? Беше ги изрекъл така, както би могъл да говори съдия, безпристрастно и непродубедено.

Беше ли замесен Куентин в изчезването на лорд Листърдейл? Беше ли взел участие в евентуална трагедия? В края на краищата колкото и смешно да изглеждаше първоначално предположението на Рупърт,

единственото писмо с пълномощното, идващо от Източна Африка, предизвикваше, все пак, подозрения.

Но колкото и да се опитваше, тя не можеше да повярва, че Куентин е извършил нещо наистина лошо. Куентин, казваше си отново и отново тя, е добър. В тази дума влагаше такъв простичък смисъл, какъвто би вложило дете. Куентин беше добър. Но той знаеше нещо!

Тя повече никога не го заговори за неговия господар. Изглежда темата беше забравена. Рупърт и Барбара си имаха други проблеми и по въпроса не се водиха повече дискусии.

В края на август нейните неясни подозрения се засилиха. Рупърт беше отишъл на двуседмична почивка с приятел, който имаше мотоциклет с кош. Около десет дни след като беше заминал, госпожа Сейнт Винсент бе изненадана от нахлуването му в стаята, където тя седеше и пишеше.

– Рупърт! – възкликна тя.

– Знам, мамо. Не очакваше да ме видиш още цели три дни. Но се случи нещо. На Андерсън, приятелят ми, му беше все едно къде ще отиде и аз предложих да разгледаме Кингс Чевийот...

– Кингс Чевийот? Но защо...?

– Знаеш отлично, мамо, че винаги съм смятал нещата тук за подозрителни. Е, добре, аз разгледах старата къща... знаеш ли... дадена е под наем... но там нямаше нищо. Не че очаквах да открия нещо. Само се повъртях наоколо, така да се каже.

„Да – помисли си тя. – В този момент Рупърт много приличаше на куче, гонещо в кръг нещо неясно и неопределено, водено от инстинкта си, увлечено и щастливо.“

– Стучи се когато минавахме през едно село на около осем или девет мили... искам да кажа тогава го видях.

– Кого видя?

– Куентин, тъкмо влизаше в малка къщичка. Казах си, че има нещо подозрително, спряхме и се върнах. Почуках на вратата и той ми отвори.

– Но не разбирам. Куентин не е ходил никъде...

– Сега ще ти обясня, мамо. Само ако ме слушаш и не ме прекъсваш. И беше, и не беше Куентин, ако разбираш какво искам да кажа.

Госпожа Сейнт Винсент наистина не разбираше, затова той продължи да обяснява:

– Наистина беше Куентин, но не нашия Куентин. Беше истинският.

– Рупърт!

– Слушай. Отначало аз самият се изненадах и попитах: „Вие сте Куентин, нали?“ Възрастният мъж ми отговори: „Точно така, сър, това е моето име. Какво мога да направя за вас.“ След това видях, че това не е нашия човек, въпреки че много приличаше на него и по гласа, и по всичко. Задах му няколко въпроса и нещата се изясниха. Старецът не предполагаше извършването на нищо подозрително. Наистина е бил иконом на лорд Листърдейл и се пенсионира точно по времето, когато се предполага, че лорд Листърдейл е заминал за Африка. Виждаш ли до къде стигаме? Този човек е измамник – той играе ролята на Куентин, преследвайки свои цели. Според мен онази вечер той е дошъл в града, представяйки се за иконом от Кингс Чевийот, говорил е с лорд Листърдейл, убил го е и е скрил тялото му зад ламперията. Къщата е стара, сигурно има тайна ниша...

Госпожа Сейнт Винсент го прекъсна нервно:

– О, нека не започваме всичко отново. Не мога да понасям това. Защо би го направил, ето какво искам да знам, защо? Ако той е извършил такова нещо, което, имай предвид не мога да повярвам и за миг, каква е била причината?

Рупърт призна:

– Права си. Мотивът, това е важното. Направих някои справки. Лорд Листърдейл е собственик на много къщи. През тези два дни установих, че на практика през последните осемнадесет месеца всички негови къщи са били дадени под наем на хора като нас, за минимална сума и при условието, че прислугата ще остане. И във всички случаи самият Куентин, искам да кажа, човекът, който се представя за Куентин, е бил иконом за известно време. Изглежда, че има нещо, скъпоценности или документи, скрити в една от къщите на лорд Листърдейл и бандитите не знаят точно в коя. Приемам, че са цяла банда, но разбира се, може този приятел Куентин да действа сам. Има...

Госпожа Сейнт Винсент го прекъсна решително:

– Рупърт! Спири да говориш за малко. Ти съвсем ме обърка. Както и да е. Това, което говориш за банди и скрити документи, са глупости.

– Има и друга теория – съгласи се Рупърт. – Този Куентин може да е някой, когото лорд Листърдейл е засегнал. Истинският иконом ми разказа дълга история за човек на име Самуел Лоу. Бил е помощник-градинар и горе-долу със същия ръст и телосложение като самия Куентин. Имал зъб на Листърдейл...

Госпожа Сейнт Винсент трепна.

„Другите изобщо не го интересуваха“ – тя си спомни думите,

изречени с безстрастен, добре премерен тон. Какво ли можеха да означават?

Дълбоко замислена, тя не чуваше приказките на Рупърт. Той накратко обясни нещо, което не достигна до съзнанието ѝ и бързо напусна стаята.

Тогава излезе от унеса си. Къде отиде Рупърт? Какво щеше да прави? Не беше уловила последните му думи. Може би тръгна към полицията. В такъв случай...

Рязко стана и позвъни. Куентин се отзова на повикването с обичайната си пъргавина.

– Позвънихте, госпожо.

– Да. Моля влезте и затворете вратата.

Икономът се подчини. Госпожа Сейнт Винсент известно време го гледа мълчаливо с изпитателен, настойчив поглед.

Помисли си: „Той беше мил с мен, никой не знае колко мил. Децата не биха разбрали. Налудничавата история на Рупърт може да се окаже пълна глупост. От друга страна може, да, би могло в това да има нещо. Защо трябва да бъдем съдници. Не се знае. Искам да кажа кое е вярно и кое не... Аз бих заложила живота си. Да, бих! Той е добър човек.“

Заговори зачервена и развълнувана:

– Куентин, току-що се върна господин Рупърт. Той е бил в Кингс Чевюот... в съседно село...

Замълча, забелязвайки леко трепване, което той не можа да скрие.

– Срещнал е един човек – продължи тя с равен глас и си помисли: „Ето, сега е предупреден. Най-малкото е предупреден.“

След първоначалното мигновено трепване Куентин беше възвърнал невъзмутимото си държане, но внимателният му и проникателен поглед не слизаше от лицето ѝ. В очите му имаше нещо, което преди не беше виждала. За пръв път погледът му беше на мъж, а не на прислужник.

За миг той се поколеба, след това попита с глас, който също беше едва доловимо променен:

– Защо ми разказвате това, госпожо Сейнт Винсент?

Преди да успее да отговори, вратата се отвори рязко и Рупърт влезе в стаята. С него влезе излъчващ достойнство мъж на средна възраст с малки бакенбарди и вид на добросърдечен архиепископ. Куентин! Рупърт каза:

– Ето го. Истинският Куентин. Той ме чакаше отвън в таксито. А сега, Куентин, погледни този човек и ми кажи това Самуел Лоу ли е?

За Рупърт настъпи мигът на триумфа, но той беше много кратък.

Почти веднага забеляза, че нещо не е наред. Известно време истинският Куентин стоеше смутен, изпитвайки огромно неудобство. Вторият Куентин се усмихваше с широка, изразяваща задоволство усмивка.

Потупа по рамото смутения си двойник:

– Всичко е наред, Куентин. Според мен все някога трябваше да изплюем камъчето. Можеш да им кажеш кой съм.

Гордият непознат се изпъчи и заяви укорително:

– Това, господине, е моят господар, лорд Листърдейл!

В следващите мигове се случиха много неща. На първо място, пълния провал на самоуверения Рупърт. Преди да разбере какво става, с все още отворена уста поради шока от разкритието, той усети, че леко го изтласкват към вратата и чу приятелски глас, който хем му беше познат, хем не беше.

– Всичко е наред, момчето ми. Няма нищо страшно. Но аз искам да поговоря с майка ви. Похвално от ваша страна, че ме разкрихте по този начин.

Останал във на площадката, Рупърт гледаше втрънено към затворената врата. Истинският Куентин стоеше до него и изсипа поток от думи, обяснявайки историята. Вътре в стаята лорд Листърдейл стоеше пред госпожа Сейнт Винсент.

– Позволете ми да обясня, ако мога! През целия си живот бях егостичен човек и един ден разбрах това. Помислих си, че трябва да опитам, за разнообразие, да бъда малко алтруистичен, и тъй като бях ексцентричен глупак, започнах това си начинание по ексцентричен начин. Правих благотворителни вноски за странни неща, но чувствах нужда да извърша нещо лично. Винаги съм чувствал съжаление към хората, които не искат милостиня, които трябва мълчаливо да страдат, бедните благородници. Аз притежавам много къщи. Дойде ми на ум да давам под наем тези къщи на хора, които имат нужда от тях и могат да ги оценят: младоженци, пред които е животът, вдовици със синове и дъщери, поемачи по своя път. Куентин беше повече от иконом, беше ми приятел. С негово съгласие и помощ аз взех „на заем“ неговата личност. Винаги съм имал актьорски талант. Идеята ме осени една вечер, на път към клуба и веднага отидох да я обсъдя с Куентин. Щом разбрах, че около изчезването ми се вдига шум, уредих получаването на писмо от мен от Източна Африка. В него давах подробни инструкции на братовчед си Морис Карфакс. Е, казано накратко, това е всичко.

Той замълча изтощено и отправи умолително поглед към госпожа

Сейнт Винсент.

Тя стоеше изправена и спокойният ѝ поглед срещна неговия.

– Благородна постъпка. Много необикновена и ви прави чест. Аз съм много благодарна. Но, естествено разбирате, че не можем да останем тук, нали?

– Очаквах това. Гордостта няма да ви позволи да приемете това, което вероятно ще охарактеризирате като „благотворителност“.

– А не е ли? – попита спокойно тя.

– Не. – отвърна той. – Защото в замяна искам нещо.

– Нещо?

– Всичко. – Гласът му прокълтя. Беше глас на човек, свикнал да властва.

– На двадесет и три години – продължи той – се ожених за момичето, което обичах. Година по-късно тя умря. От тогава съм много самотен. Много исках да намеря една жена... жената на моите мечти...

– Аз ли съм тази жена? Толкова съм стара, повяхнала – каза много тихо тя.

Той се засмя.

– Стара? По-млада сте и от двете си деца. Аз съм стар.

Сега пък тя се засмя. Тихо и звънливо.

– Вие? Вие сте още момче. Момче, което обича да се маскира.

Протегна ръце и той ги взе в своите.

КРАЙ

© 1934 Агата Кристи
© 1995 Елена Захариева, превод от английски
© 1995 Иван Захариев, превод от английски

Agatha Christie
The Listerdale Mystery, 1934

Публикация

Агата Кристи. Загадката на Листърдейл. Разкази
Издаелство „Абагар холдинг“, София, 1995 г.

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/7811>]